

[Hvidberg.]

lige forstanders skuldre. Jeg vil nødig påtage mig det. Hvordan skal den egentlig fungere, og hvem er egnet til at lave en egnethedsprøve, når det drejer sig om så mange og så forskelligartede mennesker? Inden udgangen af 2. klasse skal der ganske vist foretages en bedømmelse af eleverne, således at, som det hedder, de afgjort uskikkede skal udskilles. Men hvad så med de formodentlig uskikkede? Thi som kommissionsflertallet selv siger: det vil være vanskeligt med den form, den endelige eksamen nu får, at lade en elev falde igennem. Nej, det vil ganske simpelt komme til at gå sådan med et ungt menneske, som er kommet ind på et seminarium, at han vil også ende med at blive lærer.

Jeg har her nævnt en række vanskeligheder ved lovforslagets § 12 og indskrænket mig dertil. Men det er også værd at lægge mærke til, at blandt de erfarne skolefolk, der i kommissionsbetænkningen tager afstand fra denne eksamensafskaffelse, findes også den gamle forkæmper for den frie skole, G. J. Arvin.

Men endnu har jeg tilbage at omtale en fare ved denne sag, som jeg i grunden anser for den allerstørste. Jeg er bange for, at dersom man gennemfører dette lovforslags § 12, vil den fulde og alsidige menneskelige dannelse, udfra hvilken Danmarks børn og unge skal undervises, i betydelig grad blive forringet; måske ikke lige på een gang, men i løbet af en tid vil det blive tilfældet.

Der holdes ingen prøve i de humanistiske fag. Den højtærede minister har indføjet den humanistiske faggruppe blandt de såkaldte „linie-fag“, altså de valgfri fag, hvori der skal tilrettelægges en særlig undervisning. Dette skridt af ministeren anerkender jeg i høj grad, men ministeren har så tillige truffet bestemmelse om, at der — i modsætning til det, som er tilfældet med de andre „linie-fag“ — ikke kan holdes prøve i de humanistiske fag heller på dette niveau.

Nu vil jeg ingenlunde rette den beskyldning mod danske seminarister, at fordi der ikke findes nogen kundskabskontrol i de humanistiske fag, vil de sløse med disse fag. Men for det første kender vi jo alle den menneskelige svaghed, og desuden vil fagpresset i fremtidens seminarium med de mange nye forskellige emner blive stort. Og for det an-

det kommer det formodentlig til at gå sådan, at de ansættende myndigheder vil skele ikke så lidt til de få karakterer, der findes på det mærkelige såkaldte eksamensbevis, som jo er uden hovedkarakterer. Det gælder derfor om at pukle særligt i eksamensfagene, hvorved de humanistiske fag uvilkårligt let vil komme til at glide noget til side, i alt fald i de senere år af studietiden, og det er dette, jeg er bange for.

Jeg frygter altså for, at der ved den lov, som her foreslås gennemført, vil ske en svækkelse af den åndsdannelse, som en ny lov om læreruddannelse netop skulle have fremmet. Vor danske kultur er en gren på den stamme, vi kalder den europæiske kulturs historie, og som har sin rod hos de gamle grækere, videnskabens grundlæggere, og i bibelen, både den jødiske og den kristne. Jeg mener, at en lærer i den danske folkeskole må have tilegnet sig en virkelig forståelse af linierne i denne historie og dens rod.

Jeg vil gerne her anføre et ord, som gamle Madvig engang udtalte ovre i det andet ting, som nu altså ikke længere eksisterer, men hvoraf han var medlem. Han sagde således:

„Grundlaget for hele nutidens dannelse må være et sådant, som viser hen til den vej, ad hvilken denne dannelse selv er beredet, kommen til os eller skabt af os i forening med andre. Det er denne historiske dannelse, vi skal søge, og hvormed der kan udrettes noget i skolen“.

Jeg udtaler min ængstelse for fag som historie, kristendomskundskab og dansk litteratur. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Kaj Andresen, at det er naturligvis sproglig dansk, der hører til eksamensfagene, d. v. s. dansk grammatik.

Jeg mødte forleden dag en stor dansk læge og humanist, som vist ingen vil beskyldte for at være konservativ, jeg har i hvert fald aldrig hørt det, og det var professor Erik Warburg. Han sagde i anledning af denne første behandling i dag: „Hvis man ikke lærer folket grundlaget for dets liv, så er der kun magten tilbage. Hvis man ikke lærer folket grundlaget for demokratiet, så er der kun magten tilbage.“ Disse udtryk fremsatte han overfor mig, fordi han ængstedes for en svækkelse af de humanistiske fag i seminarierne.

Måske vil man indvende, at det, jeg nu